

Пряміцин Вячеслав Юрійович

Студент 3 курсу ФСП НТУУ «КПІ»

ДЕФІНІЦІЯ ТА ОЗНАКИ ПРАВОВОЇ ДЕРЖАВИ.

В умовах реформування українського законодавства, що значно змінює «правила гри» в нашій державі має великий сенс осмислення та дослідження сутності правової держави і шляхів до розвитку демократії. Це дасть змогу зрозуміти – чи на правильному шляху тепер Україна до демократизації та розвитку правової держави.

Отже, в даному дослідженні наша задача дослідити дефініції та розуміння правової держави, визначити ознаки правової держави і зробити спробу їх класифікувати.

Найкращим, на нашу думку, буде таке визначення правової держави:

Правова держава – це політико-правовий суспільний союз, якому притаманне наявність громадянського суспільства, заснований на праві як суспільному благу та взаємовідповідальності держави та особи, державна влада у якому здійснюється на принципах верховенства права, поділу влади та дотримання прав та свобод особи.

Зробивши ґрунтовний аналіз принципів та ознак, наведених в правовій літературі, хочемо надати наступну класифікацію.

Ознаки правової держави за функціональним призначенням:

1. В сфері правосуддя:

1.1. незалежність та самостійність судової влади і підкорення її тільки закону;

1.2. громадський і державний контроль за здійсненням правосуддя, гласність і висвітлення правосуддя через засоби масової інформації;

1.3. виборність суддів народом;

1.4. Конституційний Суд повинен формуватися через вибори суддів вищим органом суддівського самоврядування (З'їздом суддів);

1.5. реальна участь народу у здійсненні правосуддя у здійсненні правосуддя через присяжних та народних засідателів, ефективний механізм забезпечення неупередженості та справедливого розгляду справ;

1.6. дієвий механізм виконання судових рішень, обов'язковість рішень для всіх державних органів;

1.7. Строкове здійснення повноважень судьями (5 річний термін) із обов'язковою задачею державних суддівських іспитів;

1.8. беззаперечне і забезпечене державою право особи на захист прав та інтересів в справедливому, неупередженому, кваліфікованому суді.

2. В сфері здійснення державних владних повноважень:

2.1. поділ влади на законодавчу, виконавчу та судову влади;

2.2. наявність ефективної системи стримувань і противаг в державно-владному апараті;

2.3. наявність незалежного від всіх гілок влади контрольно-наглядового апарату;

2.4. верховенство законодавчої влади. Ефективна структура органу законодавчої влади. Гнучкість парламенту;

2.5. самоврядування, тобто розподіл влади на загальнодержавну (центральну) і владу її федеративних або ж автономних одиниць (місцеву);

2.6. наявність структуровано розгалуженої та ефективно діючої системи правоохоронних органів;

2.7. народовладдя, тобто належність політичної влади народові. Вирішення найважливіших питань держави шляхом референдуму. Народний суверенітет;

2.8. взаємовідповідальність держави і особи. Відлагоджений і дієвий механізм захисту особи. Можливість особи оскаржити неправомірні дії державних органів і посадових осіб, можливість отримати відшкодування за завдані державою збитки;

2.9. наявність ефективних форм нагляду та контролю за дотриманням та забезпеченням прав та законних інтересів осіб та їх об'єднань, реалізацією

нормативно-правових актів, гнучкого механізму гарантій свободи народного волевиявлення. Народний і громадський контроль;

2.10. стабільність державної влади та політико-економічного курсу держави, стабільність конституційного порядку;

2.11. формування суспільством на основі норм виборчого права законодавчих органів, підзвітних і підконтрольних народу, а також контроль за формуванням і вираженням законодавчої волі в законах.

3. В сфері громадянського суспільства:

3.1. юридична рівність громадян;

3.2. високий рівень культури та освіти осіб, висока правова культура громадян і посадових осіб;

3.3. свобода і самостійність в сфері господарської діяльності;

3.4. повага до прав та свобод особи зі сторони держави та інших осіб. Єдність та взаємокореспондування прав та обов'язків осіб;

3.5. повсемісне дотримання законності особами, їх об'єднаннями та державою;

3.6. високий рівень правосвідомості, праворозуміння, правового виховання;

3.7. конституційне закріплення прав та свобод особи, юридичний захист, установлення чіткого механізму гарантій прав і свобод. Реальність прав особистості.

3.8. політична, ідеологічна свобода та плюралізм;

3.9. незалежність засобів масової інформації.

4. В сфері права:

4.1. верховенство права. Верховенство закону в системі права. Панування права;

4.2. закон слугує загальному благу суспільства;

4.3. зв'язаність правом державної влади, зв'язаність держави правами і свободами особи;

4.4. закон має відповідати мінімальним критеріям справедливості;

4.5. повсюдне виконання законів і підзаконних нормативно-правових актів особами, їх об'єднаннями, державою в особі її органів та посадових осіб;

4.6. право повинне бути позапартійним, самостійним щодо політичних сил та ідеологій, судової та виконавчої влади;

4.7. розвинута, чітка і несуперечлива система права та система законодавства.

Отже, ознаки правової держави якнайкраще відображають суть розглядуемого явища і кожна держава в своїй діяльності повинна орієнтуватись на даний імператив.